

Minister van Infrastructuur en Waterstaat,
de heer R. Tieman
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

Uw kenmerk

-

Ons kenmerk

CDS20250137

Datum

14 juli 2025

Doorkiesnummer

Persoonsgegevens

In behandeling bij

Directie

E-mail

Persoonsgegevens

Onderwerp: aanbieding rapportage examenafname tweede kwartaal 2025

Geachte heer Tieman,

Medio januari hebben wij aangekondigd om per 1 april de tussentijdse toets (TTT) tijdelijk voor een periode van maximaal een jaar niet aan te bieden. Dit betreft een maatregel die niet lichtzinnig is genomen. Zowel de branche als het CBR hechten veel waarde aan deze toets vanwege de onderwijskundige kracht van dit instrument die zich ook vertaalt in hogere slagingspercentages. Tegelijkertijd zijn de reserveringstermijnen sinds de coronapandemie te hoog en op veel locaties niet binnen de afgesproken kpi (binnen 7 weken voor een eerste B-examen en binnen 5 weken voor een herexamen). Met het tijdelijk, gedurende een jaar, niet aanbieden van de TTT worden bruto ruim 100.000 examenplekken vrijgespeeld (netto naar verwachting 75.000) waardoor de reserveringstermijnen substantieel zullen dalen.

Conform afspraak sturen wij u bijgaand de rapportage waarmee wij inzicht geven in de ontwikkeling van de reserveringstermijnen en de effecten van het tijdelijk niet aanbieden van de TTT. Dit betreft de rapportage over het tweede kwartaal van 2025. Het CBR beschouwt deze rapportage tevens als de tussentijdse evaluatie waarom gevraagd is in de motie Van Dijk/Veltman (29398 nr. 1152) tijdens het tweeminutendebat CBR op 14 januari 2025.

Rapportage op basis van 'nieuwe' berekening

Tot december 2024 heeft het CBR altijd dezelfde methodiek gehanteerd voor het vaststellen van de reserveringstermijn voor een praktijkexamen. Dit kwam neer op de eerste week op een bepaalde locatie dat nog minimaal 5% van de examencapaciteit beschikbaar was. Dat heeft altijd goed gewerkt omdat onder normale omstandigheden de beschikbaarheid van examencapaciteit steeds verder toeneemt naarmate de gewenste examendatum verder in de toekomst ligt.

Ter illustratie: als de reserveringstermijn 5 weken bedroeg betekende dit dat in week 5 nog minimaal 5% beschikbaar was. In week 6 was dat dan over het algemeen meer dan 5%, in week 7 nog meer, etc. Door de druk op de examencapaciteit en de wijze waarop het CBR de examen-capaciteit vrijgaf ging dat in de loop van 2024 spaak lopen. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft het CBR de wijze waarop de reserveringstermijn wordt vastgesteld en gecommuniceerd aangepast.

Vanaf medio maart wordt een nieuw berekende reserveringstermijn gehanteerd en gepubliceerd op de website van het CBR. De nieuwe methodiek stelt de reserveringstermijn vast op de eerste week dat er minimaal 4 opvolgende weken zijn waar nog minimaal 5% capaciteit beschikbaar is. Ter illustratie: als de reserveringstermijn 10 weken bedraagt betekent dit dat er in week 10, 11, 12 en 13 nog minimaal 5% aan examenplekken beschikbaar is. Overigens betekent dit niet dat in de weken voorafgaand aan week 10 er geen enkele plek meer is. In veel gevallen zal een rijkschool ook voor week 10 nog vrije examenplekken kunnen reserveren. Het CBR 'garandeert' daarmee min of meer dat vanaf week 10 er vrijwel altijd plek is. De nieuwe berekening ligt ook ten grondslag aan de reserveringstermijnen die in de rapportage worden genoemd.

Reserveringstermijnen eerste kwartaal: gestage daling met grote verschillen tussen locaties variërend van 1 tot 23 weken

In de kwartaalrapportage is voor alle 54 examenlocaties af te lezen wat de reserveringstermijnen aan het einde van elke maand zijn. In het eerste kwartaal zien we dat de reserveringstermijnen op vrijwel alle locaties in de maanden januari tot en met eind maart (fors) dalen. De daling in het eerste kwartaal is al een effect van het aangekondigde tijdelijk schrappen van de TTT. Het feitelijk niet meer aanbieden van de TTT is pas ingegaan per 1 april, maar voorafgaand aan deze datum zijn de reeds gereserveerde TTT's na 1 april geannuleerd of omgeboekt naar een examen. Als gevolg hiervan is ruimte in het planningssysteem ontstaan waardoor de reserveringstermijnen zijn afgenomen. Wel zien we eind maart grote verschillen tussen locaties. Een aantal locaties heeft een reserveringstermijn van 1 week terwijl aan de bovenkant er 1 locatie is met een reserveringstermijn van 23 weken.

Reserveringstermijnen tweede kwartaal: nivellering van reserveringstermijnen resulterend in termijnen die op alle locaties tussen 6 en 14 weken liggen

Vanaf 1 april worden er geen TTT's meer aangeboden en kan alle vrijgekomen capaciteit worden ingezet voor (her)examens. Dit heeft erin geresulteerd dat in de maanden april, mei en juni in totaal ruim 21.000 meer examens B zijn afgenomen dan in dezelfde periode in 2024. Het tweede kwartaal is historisch gezien echter het kwartaal met de hoogste vraag naar examens. Daarnaast kent het kwartaal veel feestdagen waarop geen examens worden gereden. Als gevolg daarvan zien we dat de daling iets afvlakt. Daarnaast is ingezet op het beter verdelen van de capaciteit over de verschillende locaties waardoor de verschillen tussen de locaties drastisch zijn afgenomen. Zagen we in het eerste kwartaal nog verschillen van 22 weken tussen locaties, eind juni lagen de reserveringstermijnen voor het eerste B-examen op alle locaties binnen een bandbreedte van 5,6 tot 13,6 weken. De daling wordt herkend door rijsscholen en kandidaten met als gevolg dat het aantal klachten is geminimaliseerd.

Daarnaast is een beperkt deel van de vrijgekomen capaciteit ook ingezet voor de zogenaamde specialisaties (motor en auto met aanhanger) waardoor ook hier de reserveringstermijnen zijn gedaald. Dit is mede gedaan op verzoek van de brancheverenigingen en wordt eveneens gewaardeerd.

Prognose derde kwartaal: verdere daling reserveringstermijnen maar nog te vroeg om op dit moment TTT's weer aan te bieden

Naar verwachting zullen de reserveringstermijnen in de komende maanden verder gaan dalen. Daarbij blijft het CBR inzetten op het detacheren van examinatoren van locaties waar de reserveringstermijnen al (redelijk) op orde zijn naar locaties waar de termijnen nog (te) lang zijn. Ondanks dat op sommige locaties de reserveringstermijnen weer net onder kpi zitten is het CBR van mening dat het op dit moment nog te vroeg is om op die locaties weer TTT's aan te bieden. De maatregel om de TTT tijdelijk te schrappen werpt (conform verwachting) vruchten af maar het streven is om landelijk de reserveringstermijnen weer op orde te krijgen. Dit betekent dat eventuele capaciteit die 'over' is op een bepaalde locatie nog meer dan welkom is op locaties waar de wachttijden nog te lang zijn. Het is te vergelijken met een antibioticakuur waarbij het ook onverstandig is om te vroeg te stoppen omdat de kwaal dan weer terug kan keren. In de kwartaalrapportage over het derde kwartaal zal opnieuw bekeken worden of het terugzetten van TTT's op bepaalde locaties op dat moment weer mogelijk is.

Werven en opleiden nieuwe examinatoren gaat onverminderd door

Voor het terugdringen van de reserveringstermijnen wordt sinds maart 2021 volop ingezet op overwerk, het terughalen van gepensioneerde examinatoren, maar vooral het werven en opleiden van nieuwe examinatoren. Ondanks de krappe arbeidsmarkt zijn er sinds maart 2021 met veel (financiële) inzet inmiddels 223 nieuwe examinatoren bij gekomen. Een stijging van 20 examinatoren sinds het eerste kwartaal. Tegelijkertijd zien we een forse uitstroom door pensionering, deeltijdpensionering en het vertrek van collega's die een nieuwe baan elders vinden. Het CBR blijft onverminderd doorgaan met het werven en opleiden van nieuwe examinatoren. In de komende periode stromen nieuwe examinatoren uit de opleidingsklassen van april, en starten er in september drie nieuwe klassen met de opleiding tot examinator.

Slagingspercentages schommelen rond de 50%

Door het tijdelijk niet aanbieden van de TTT is het relevant de slagingspercentages goed in de gaten te houden. Kandidaten die een TTT hebben gedaan laten immers substantieel hogere slagingspercentages zien. Het is dus belangrijk te monitoren of het tijdelijk niet aanbieden van de TTT te grote negatieve effecten heeft op de slagingspercentages. In juni komt het gemiddelde slagingspercentage uit op 49,5%. In vergelijking met het slagingspercentage voor corona (50,4%) is dat een daling van minder dan 1 procentpunt en ligt daarmee binnen de voorspelde bandbreedte van 0-2%.

Sturen op kwaliteit blijft onverminderd belangrijk

Het CBR ziet het als een zorgelijke ontwikkeling dat de slagingspercentages jaar op jaar dalen. Het advies 'Van Rijles naar Rijonderwijs' van Emile Roemer biedt goede aanknopingspunten voor een kwaliteitsslag. We hopen hier op korte termijn samen met het ministerie en de branche verder uitvoering aan te kunnen geven.

Mocht u naar aanleiding van de rapportage nog vragen hebben, dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

drs. A. Pechtold,
algemeen directeur

drs. J.J. Huizing,
directeur bedrijfsvoering